

এডিটোৱিয়েল

ফাৰ্মাচিষ্টৰিণ

মণিপুৰী আৰ্ট এন্ড কলচৰ

লৈডাক অসিদা খাজবা থলুৱা কামবা লৈডে

আৰ্ট এন্ড কলচৰ হায়বসি মীওইবগা খায়শেৱাৰা যাদবা মৰু ওইশ্ৰবা শকউদবা পোৎশক অনীনি। শকউদবা পোৎশক অনী অদুদি মীওইবগী পুসি খোঙাংকো মৰী লেনবশিং অমসুং অতোপ্লা অননা মীওইবনা পাঙথোক্তবা যাদবা তঙাইফদবা থবকশিং অদুনি হায়না চাউৱাৰা ৰাহেজক পীবা যাই। কলচৰ হায়বসি ঐখোয়গী লোন্দদি নাং হায়বনি। নাং হায়বসি সপুতৰী মীওই লাক ১০ ৰোমতমক লৈবা মৈতেনা মালেমগী মীয়াম মাঙদা গুৰু হাইগংনা লেপচবা গুৰুজৰিবনি। অদুগা ঐখোয়গী পৰফোৰ্মিং আৰ্টস, লিটৰেচাৰ আৰ্টস, ভিজুয়েল আৰ্টস কথো অসিনা ঐখোয়গী নাংপু হৌজিক ফাওবা হিংহন্দনা লৈৰিবনি। লাই হৰাওবগী ফেণ্টেভেলনা চাংনী তম্নী অমৰ্জন হায়বা উকুনা ঐখোয় মশেলগী মৰজতা নুশি চাননা হৌজিক ফাওবা হিংহয়। কলচৰগী শৰুক অমা ওইৰিবা মেৰা হৌ-চোংবা অমসুং নিঙেল চাক্ৰৌবগী থৌমশিঙা ঐখোয় মশেলগী মৰজতা নুশি চাননা হিংমিৰাবনা মজে পালি। ঐখোয়গীনা থৌগলোনে হায়বসি অদুকী মতিক মৰুওইবা মচাৰ অমনি। অতোপ্লা লমগীদি মেৱেল সাইস হায়বসি সবজেক্ট অমা ওইনা অঙাংশিদা তম্নৰগা ঐখোয়গীদি পোকপদগী চহনবী অমা ওইনা ইমুং মনুংগী মীওইশিং, কেৱাই লৈকাইনা তাকপী তৰীৱৰুৱনি। ফজত্ৰবা থৌগলোনে অসিনা থকশি খাশি নাহিবা খুয়াই অমা ওইহনবা গুৰিবনি। পুন্মক অসি ঐখোয়গী মতম কয়াদগী শাগোয়াদনা লাক্ৰবা আৰ্ট এন্ড কলচৰ কৰিমত্ৰা মমল য়াওদবা ইচম চম্মা মীওই খৰনা হৰাও নুঙাইখোকপগী নুপী অঙাংনা জগোয় শাবগুলা লৌৱকপসিদি লাইবক থিবনি। অসিগুলা ৰাজোনে চেনবা মীওইনা খুলিবলৈ বাক অমা ইকুই কুইখন লুপত্ৰগনি হায়বগী মতম থাৰা য়াৱনি। লুপখিৰিবাৰা খুয়াই অদু মণিপুৰী খুয়াইদি ওইহন্দনবা হোংনবা হায়বসি তুগী লাইবক লেপকসিদিবা নহাৱোলশিংগী খুত্ৰা লৈরি। ঐখোয়না ঐখোয়গী মীওইশিং খনবা মতিক চানবা, ৰাখোয়না মপু ফাদবা কাঙু অদুনা থাদৰকপা শেনফক্স লৈবা য়াথিবা ঐখোয় পুন্মকী ইৱালনি। ঐখোয়গী মীওই খনবা হায়বসি তৰাইবা থবক অমা নতে হায়বা নহাৱোলশিংনা খঙদবনি অমসুং মত্ৰ অৱকপা মীখলশিংদি অফৰা মীওই খনবা কেমেপইনি তৌবকী তঙাইফদবা লৈ।

খেনজোংলাং থিয়েটাৰনা জৱাহৰলাল নেহৰু মণিপুৰ দাস একাদেমী ইফল অমসুং সঙ্গীত নাটক নিউ ডিৱিগা পুমা খুংশমুদুনা হৌখিবা দিসেৱে ২৪ দণী নুমিৎ ১০ নি চুপ্পা কেৰাওনা লৈবা খেনজোংলাং থিয়েটাৰ কৰ্মপ্ৰস্তুতা চখথিবা অৱা নোংগোক ষ্টেটশিংগী নুপী দিৱেণ্টৰশিংগী ওইবা ড্ৰামা ফেণ্টেভেল লোয়শিনবগী থৌমদা মণিপুৰ লৈডাকী আৰ্ট এন্ড কলচৰ মিনিষ্টাৰ এল জয়েন্তকুমাৰনা চীফ পেট ওইখি। থৌমদা অদুনা চীফ পেটৰী ৰাৱেলে পীৱদুনা মহাৰা ফোঙদোকখিবা ৰাফম অদু তশেংবা আৰ্ট এন্ড কলচৰ নুশিঙবা অমসুং মণিপুৰ খুয়াইব অৱাৰা থাঙা থাঙাচনিংবা মীওই কয়াদগী কোকথতা নুনা থৌমদাওগনি। ষ্টেট কেবিনেটকী মীফমদা মণিপুৰ মশক তৰিকিবা আৰ্ট এন্ড কলচৰগী ৰাফম হৌমোকপদা কেবিনেট মিনিষ্টাৰ খৰনা নুপী অঙাংগী ৰাফমসি কোৱা খৱসি হেতুমক হায়ৱকই হায়বসিনা অঙা ওইৱগদি লো মেকৰশিংগী মৰজতা ৰাখল শোয়ৱোয়া য়াওৱে হায়না লৌবা য়াই। ষ্টেট কেবিনেট হায়বসি মীয়ামগী ওইবা থবক থৌমশিং পায়খনবগী খুইবদগী অৱাৰা থাঙী মীফম, থৌশিল শেফম্ৰি। লৈবাকী লুৱবা ৰাফম কয়ামৰুম খৱ-নেদুনা লৌৱকপা ৰাৱেপ অদুনা মণিপুৰ চলায়ৱিবনি। মণিপুৰ মত্ৰা লো শেফগী হৌৱকফমনি। অসুৰু মৰুওইশ্ৰবা থৌশিল ময়াম শেফদা য়াওৱিবা কেবিনেট মিনিষ্টাৰনা আৰ্ট এন্ড কলচৰ নুপী অঙাংগী থবকি হায়না উবা অসিমক লাইবক থিবনি। নুপী অঙাং হায়বসি খুয়াইব মশক অমনি, অখোয়না খুয়াই অসিদা অটোবা থৌমদা লৌৱিবনি। মীওইবগী মশক ওইৰিবা নুপী অঙাংগী মিনিষ্টাৰ অদুনা হুখনা য়েববিগী ৰাখোয়না অমসুং ৰাফম অসিদা লোয়ৱকই। মণিপুৰ মত্ৰা খুয়াই অসিবু হিংহন্দনা লৈৰিবা আৰ্ট এন্ড কলচৰ কৰিমত্ৰা খৌওইগে হায়বা তাকপনি। অসিগুলা লো মেকৰ অসিদা মণিপুৰী খুয়াইনা কৰিমত্ৰা থাঙবা থঙা য়াৱেই। অদুগুলা মিনিষ্টাৰ অদু কানোনা হায়বা মীয়ামনা আৰ্ট এন্ড কলচৰগী মিনিষ্টাৰ এল জয়েন্তকুমাৰনা মশক তাকপেইনি। অমসুং মীওইবা খুয়াইগী য়াথোক্তা থবক তৌবনি হায়বা ঐখোয় পুন্মকৰা মশক খঙজিলহৌনবগীমক মশক তাকথোকপা হায়বসি তঙাইফদবা ওইনা লৌগদবনি। মতাং অসিদা পঞ্জনিবা ৰাফমদি বি জে পি না লুচিবা মণিপুৰ লৈডাকী মিনিষ্টাৰ ৰিসফল অথবা তৌৱিযু। আৰ্ট এন্ড কলচৰগী ৰাহেজক খঙদবা, কলচৰ পোলিসিদি কৰি য়াওৱি হায়বা পানিৰবা মিনিষ্টাৰিং মফম লৌখোকপা মীয়ামগী থবক তৌবা গুৰুদবা আৰ্ট এন্ড কলচৰ মশক মুমা খঙদা লো শেফিং মিনিষ্টাৰ ওইহয়। আৰ্ট এন্ড কলচৰনা শেল থাদনিবগী ৰাখোয়না চেণ্ট্ৰগদি লৈডাক অসি মীয়ামগী থবক তৌই হায়না লৌবা য়াদে হায়বা খঙজিবু হায়জনিংই।

“মীন : ত মীন । তা মীন তেন । তা : গু ৰ তেন”

পুঙোলনে অসি লাংতে পুঙদা য়েবা য়াৱেই। মৰম অসিনা মৈতে হৌৱকফমগী ৰাইহে “মৈতে পুঙ” হায়বসিগী মহত্তা গৌৱিয়া নট সংকীৰ্তননা শীজিৱিৰা মদঙ্গ অসিগি মিংথেন অমা গুৰু ময়ান্না খনবিবা চুপ্ৰাইড্ৰ।

মণিপুৰী গৌৱিয়া নট সংকীৰ্তন হায়বসি অৱাৰাৰা থাঙী উপাসক গীত অমদি কলা অমনি হায়দুনা বৈদিক আধাৰ সংগীতকী মনুদা চান্ৰবনি।

মণিপুৰী বৈষ্ণৱকী দেশিয় সংগীত ওই, ৰসসু ৰাংগ্ৰবা সাত্ৰ বীচাৰ ওইবা “সংকীৰ্তন বীচাৰ সগ্ৰাহ” হায়ৱিৰা খনবিৰা অমগী মখাদা হেক হৌদৌৱকপদগী চহনৰক্ৰি।

অসুমা গুৱাশিং অসিনা শেখীৱা “সংকীৰ্তন বীচাৰ সগ্ৰাহ” হায়বসিনা মদঙ্গাবু মখাগী অসুমা নৈনবিৱস্মী।

“সংকীৰ্তন বীচাৰ সগ্ৰাহ” (মদঙ্গ নিয়)

মদঙ্গ ৰূপকী শ্ৰী কৃষ্ণ ৰূপ হয়।
মদঙ্গ ৰূপকী শ্ৰী কৃষ্ণ ৰূপ হয়।
মদঙ্গ ৰূপকী শ্ৰী কৃষ্ণ ৰূপ হয়।
মদঙ্গ ৰূপকী শ্ৰী কৃষ্ণ ৰূপ হয়।

(গায়ত্ৰি জীবনাস কৱিব)

ক্ৰিং মদঙ্গাৰ ধীমহি ৰাকার বিদাহে মদঙ্গ প্ৰচোদবৎ ৱিঙ ৱিঙ চিও চিও স্বাহা।।

অসুমা থৰীৱিৰা “মদঙ্গ নিৰ্ণয়” অসি সংকীৰ্তন মহাত্মা, হৰি সংকীৰ্তন চিত্তামণি, অভিনয় দৰ্পন, গোবিন্দ সংগীত লীলা বিলাষ, লাইৱিকশিং অসিদা য়েংনবা লৈতনা চপ মাননা নৈনৱোল পীবিৱস্মী।

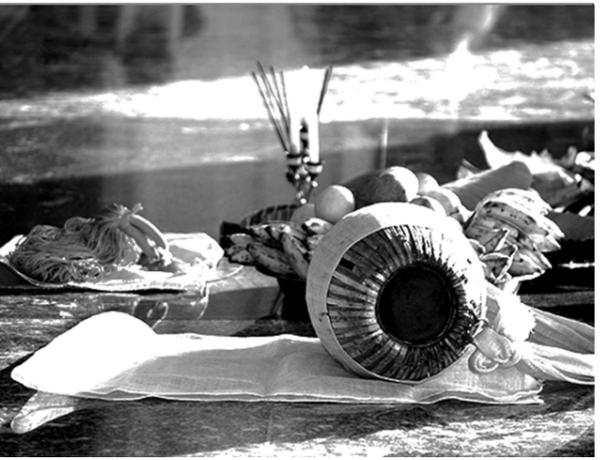
সংগীত সাত্ৰ (পিঙ্গল সার-সাম বেদ) গীতম, নৃত্যম, বাদ্যম, হায়বসিদা বাদ্যম (মদঙ্গ) হায়বসি য়াওদবা য়াদে পুন্মকী থৱায়নি হায়ৱি।

ৰাধা কৃষ্ণ অনীগী উৎকটাদগী প্ৰেম হায়বসি পোকই। প্ৰেম পোক্তৰা মীয়া অনীদগী মদঙ্গ হায়বসি পুথোকখি।

মদঙ্গগী ৰূপ হায়বসি কৃষ্ণগী ৰূপনি।

মৰম অসিনা মদঙ্গগী মচু অসি শ্যাম বৰ্ন (অতিয়া মচু) ওইবনি।

মদঙ্গগী ৰূপনা নায়িকাগী (পুৰুষ) মশক্ৰি। মমায় অনী অসি কৃষ্ণগী নয়নগী মশক্ৰি। বেৱি অনী অসি কৃষ্ণগী নাকোংগী মশক্ৰি। মৰী অসিনা নবগুণ হায়বসিগী মশক্ৰি।

মনুদা লৈৰিবা মদঙ্গ মখা পুন্মক ভগবান শিবগী দমৰ হায়বসিগী থৌৱকখিবনি।

মদঙ্গ ৰূপকী নায়িকা স্বৰূপ হয়। মদঙ্গগী য়েংথবা মমায়াদা শ্ৰীপাকবলৈ মদঙ্গৰ দুই মুখ শ্ৰীকৃষ্ণ নয়ন সম হয়। লৈ অমদি ওইথবা মমায়াদা মহা শিব লৈ। মদঙ্গৰ দুই বেৱি কৃষ্ণৰ কৰ্ন সম হয়। মৰম অসিনা মতম পুন্মকতা তিলক ধাৱন মদঙ্গৰ দৌৱি ৰূপকী নবগুন স্বৰূপ হয়। তৌৱাগা গায়ত্ৰি মন্ত্ৰ শোৱাগা জীবন্যাস তৌৱাগ মদঙ্গৰ দক্ষিণ মুখে শ্ৰী পাকবলৈ স্মিতি হয়। য়েংদবনি। মদঙ্গৰ বাম মুখে মহা শিব স্মিতি হয়। অসুমা মৈদিক আধাৰ সংগীত হায়বসিগী

মণিপুৰী গৌৱিয়া নট সংকীৰ্তন, মনোহৰশাই সংকীৰ্তন, অনীমক অসিদা শীজিৱিৰা মদঙ্গ অসি ভগবান শিবগী দমৰদগী থৌৱকপনি হায়বনা কৰিসু য়েংননিওই ওইদে। মৰমদি শাম বেদগী মনুদা লৈবা সংগীত শাস্ত্ৰনা পীবা বীচাৰ, মহিমা, অসিনাচিংবা পুন্মক লোয়ৱনি।

অসুমা নৈনবিৰা ৰাৱোল অসিগা মৈতৌগী তানয়ে পুঙ, কংলা য়াইপুঙ, লাংতে পুঙ, অসিনাচিংবা অসিগদি মৰী অমতা লৈনদে। মৰম অসিনা মৈতে পুঙ হায়ৱগদি মখোয় অসিনি।

অৱানবনি খঙলবা মিংথোল অমা নৌনা অচুশ্বা মমিং অমা থোনবদা ৰাখল লৈবা খুয়াইশিংদি কৰিসু অৱবা থৌৱম ওইদে। ঐখোয়দি অদুগুলা খুয়াই অদুবু ওইদে। খুদম ওইনা ঐখোয়গী ইৰৈবাক অসিগী হান্না মণিপুৰ মিথেথিঙেইদা খঙনৱা হৌৱকফমগী অচুশ্বা মমিদেদা হোংদোকপা গুমদিবসিনি।

টামিল খুয়াইনা মাত্ৰাজ হায়বা মমিদে নোংমদা ওহোৱাগা টামিলনা দু হায়না হৌৱকফমগী মমিদেদা হোংদোকখি। ঐখোয়না হৌৱকফমগী শতম চুমা থম্বদা কৰিগী চিংগেদৌৱিবনো। মৰম অদুনা সংকীৰ্তনগী মদঙ্গ (লোয়ৱবা)

মীয়ামগী খোলাও

লৌফম কনবা হোংনসি

ইকায় খুন্মজিৱা এদিটৰ,

কুমজা ২০১৪ দণী হৌদুনা লৌফমশিংদা শাজিৱিৰা য়ু-কে, অইত কসত্ৰনশিংগী মখতা এজন লৌৱগনি হায়বা খেঙলবসু খেঙনা হৌখিবা লৈবাকপোকপা নুমিতা সি এম, এন বিৱেন সিহনা লুচিবা ষ্টেট কেবিনেটনা হমা ৱিৱেৰ্কাৰ তৌদুনা লৌখিবা ৰাৱেপ লুপ অসিনা তৱান্না ওকই অমদি হন্দক লৌৱিবা লেন্‌মাক্ৰ দিজনস অসিনা মতম কয়াদগী লুপ অসিনা চখদুনা লাক্ৰিবা লৌফমশিং কনবাগী থবক থৌৱমশিং অসি পুনা য়াংনা মায় পাক্ৰবগী মায়কোৱোমদা চাঙশিনবা গুৱগনি হায়বসি চেননা থাঙে।

লুপ অসিগী থৌমশিং অমদি লুপ অসিগী থবক থৌৱমশিংদা শৌগংপিৰিবা অমদি গাক্ৰৌ পীৱিৰিবা নুশিঙৰবা ইৱেচা কয়াদগী হোংনজমা লমদমসিগী মীওই অয়াৰা “শিম মণিপুৰ কুম্ভাৰ্ভেনস ওফ পেদি লেন্‌মাক্ৰ এন্ট ২০১৪” কৱিনো এন্ট অসি লমদম অসিদা এন্টই ইমপ্ৰিমেণ্ট তৌবা কৰিগী অসুকী মতিক মণিপুৰী হৌখিবা হায়বসি খঙনৱে। অদুৰু ওইনমক না তানা তানা তামিৱদনা, খঙনা খঙনা খঙশিৱদনা মশা মশাগী অপাৰ্বা কাৱদবা য়েংদুনা মীওই কয়াদা তম্পাক্ৰী মফম কয়াদা লৈৰিবা লৌ উনবিৰা লৌফম কয়াদা লৈনবা, য়ুম, ফুল, শৌ মিল, চেঙোনা, লাইশঙ অমদি অইত অইত কসত্ৰন কয়াদা লেগ্না লৈতনা চখনৱি অমদি চখনবা শেম শানৱি। ফিতম অসিদা লুপ অসিনা অসিগুলা থৌওং কয়াদা অসি থিংনবা হোংনবদা হোংনাচদবা কয়াদা মায়োক্ৰি। অদুৰু ওইনমক লৌফমশিং কলহৌবগী কেমেপইনি হনবা লৈতনা চখৱি অমদি চখথিগনি। অদুবু হন্দক লৈডাক্ৰা লৌৱিক্ৰিবা ৰাৱেপ অসিনা থবক ওইনা পাঙথোকৰুৱদি কেমেপইনি অসিদা অটোবা অহোবা অমদি পুৱৰুগনি হায়বসিদি চেননা থাঙে। মৰমদি অসিগুলা পামদবা থবক থৌওংগি অসি থিংনবা হোংনবদা লৈডাক্ৰী মেথিৱিৰিগি মথৌ তাৱি অমদি মৰী লৈনবিৰা থবক শেনো অমসুং থৱায় য়াওদবা লৈডাক্ৰী মথিৱিৰিগি মথৌ তাৱি অমদি মৰী লৈনবিৰা থবকি শুগ্ৰণী স্মাৱ কিলোমিটাৰ ২২,০২৭ খঙৎ পাক চাউবা ষ্টেট অসিদা চাংগী শৰুক খাদোৱকগ্ৰগা লোমহৌৱিবা তম্পাক্ৰী শৰুক স্মাৱ কিলোমিটাৰ ২,২৩৮ মুক্ৰি। অমুক্ৰসু পোপুলেচন কুনা তাৱিবা তম্পাক্ৰী শৰুক সিদা পাং, তুৱেল য়াওনা পুন্মক খায়দোকগ্ৰগা লৌ উনবা লেমহৌৱিবা লৌবুকী শৰুক অসি তম্পাক্ৰী অপুনা লমগী চাদা ২০ মুক্ৰনি। অদুগা লৌ খুইদগী লুৱিবদি চাংগী লমশিংদা হৌ থাৰবা চানবা ৰাংপা মৰৱা পীক্ৰবা তম্পাক্ৰা লৈৰিবা লৌফমশিং অসিনা মণিপুৰদা লৈৰিবা লাক্ৰ ৩০ হেনবা মীয়ামসিগী পুক থলহনবা তাৱকপা অসিনি। অদুবু ফনা কয়াদা হোংনদুসু ষ্টেট অসিদা চহী অমদা ৩৫ টোন লাক্ৰ ১.৫ দণীনা ২

মৌ ওইনৱসি

অশেংবা মৌ ওইনৱসি

ইকায় খুন্মজিৱা এদিটৰ,

মীওইবা ঐখোয়না তাৱি উৱিবা খুদিংমক অসুৰু খঙৰুৱদা অদুই ইপা ইপুশিংনা চহনৱা লোনচংকা মতমসিগী ওইৰিবা চহনবিগা য়েংনৱদা কয়াদা খেৱনিৰা, মতমসিগী ইথক ইথকগী নৌলৈ নুশিংনা মমাওইগী ফজৱৰা ৰাঙাং শাঙাং, নুশিৱৰা ৰাইহে ৰাভা কয়াদা লোয়না হুমখৰে গুলা মাঙখৰে হায়বদা লাজেইদা খঙে। মীনা মীৱ হুহুবা মীংয়েদা গাংনিৱি শক্ৰিৱ, থক খা নাইদবা ৰাইহে লাইচং ওইনা মীওইবা খুয়াই ঐখোয়গী নুশিনবগী ৰাখলোনে অসুৰু ময়েং তাহলি। অদুগা য়ুৱানবগী লম্বীদু নুশিনা চাননা থম্মোয় শেনো লৌদিৱদা নুপা নুপী ওইবগী পুসি লম্বীদি নুঙাইনবদা ওইৱকপদা নতনা ইমুং মনুংসু খু খু কায়দুনা অমগা অমগা নাৱী তিৱদবনা য়ুৱান মথোও খঙনদে। অদুগা নাকল অমদা য়ুৱানবি নুপী খৱদি মপামদা তোয়না চহনবা য়াওনৱি। অৱবা থৌদোক ৰাখোক নতনা মৰম ইৰৈ লৈতনা মপাম চত্ৰনা লেক-চাদুনা লৈখোকপা মৌ কয়াদা য়াওদবা নতে। য়ুমগী মনোম মকুনা কৰি খনবিৰি খঙদবা ঐগী অপাৰ্বা অচুৱনি খঙবা নুপাবু শুমদনা থবা, ঐনা চহলিৱসি। মতমসিগী চহনবিগী মনুং চনৱা চন্দৱা হায়বদা খঙবা গুৱদবা কয়াদা নুপীলক্তা য়াওদবা নতে। অসিদা চাননা তোয়না মপামদা লাক্ৰগা য়ুমগী মমা মপানা মচানা লৈশাৱিঙেগী মতৌগুলা ইচা নুশি হায়দুনা মৰম লৈতনা অহি য়াৱেজুনা লৈখোকহনবা হায়বসি নুপা নুপী য়ুৱান লম্বীদা অকাৰবা লাক্ৰনি খনবিৰা অফবা ওইগুৱা খঙে। অদুগা মতম অমদি অহলশিংনা য়ুমদা মচাশিং লাক্ৰবসু নুমিৎ তাঙনি সন্ধ্যা ৱাচক্ৰৌৱে লাইগী ধূপ থাওমে কংপা নলৱেই য়ুমদা হনবা তৌৱো হায়না চেনা গাংনৱা পুন্মক্ৰু ওসিদি তায়েৱে। অদুগা মতম অদুদি য়ুমগী মনোম ওইবীশিংনসু মমৌশিংবু কোলপাঙা পোং-টে অথুম অহাও কয়াদা হাওনা নোং-ফাদোক নুমিৎ থা য়েংদুনা মমৌনা মাঙ থানা মপামদা থিনবা চহনৱস্মী। অদুবু ওসিদি কদায়? অশুক ফজত্ৰবা চহনৱোলনা অহল মশেনসু অদুকী মতিক নুশিৰি, থৌগলোনে বেবাহাৰ কাৱনয়, হেক উনবা খুৰুৱে, মকু-মক্ষাকসু বেবাহাৰ লৈনা

মৌ ওইনৱসি

ইকায় খুন্মজিৱা এদিটৰ,

কুমজা ২০১৪ দণী হৌদুনা লৌফমশিংদা শাজিৱিৰা য়ু-কে, অইত কসত্ৰনশিংগী মখতা এজন লৌৱগনি হায়বা খেঙলবসু খেঙনা হৌখিবা লৈবাকপোকপা নুমিতা সি এম, এন বিৱেন সিহনা লুচিবা ষ্টেট কেবিনেটনা হমা ৱিৱেৰ্কাৰ তৌদুনা লৌখিবা ৰাৱেপ লুপ অসিনা তৱান্না ওকই অমদি হন্দক লৌৱিবা লেন্‌মাক্ৰ দিজনস অসিনা মতম কয়াদগী লুপ অসিনা চখদুনা লাক্ৰিবা লৌফমশিং কনবাগী থবক থৌৱমশিং অসি পুনা য়াংনা মায় পাক্ৰবগী মায়কোৱোমদা চাঙশিনবা গুৱগনি হায়বসি চেননা থাঙে।

লুপ অসিগী থৌমশিং অমদি লুপ অসিগী থবক থৌৱমশিংদা শৌগংপিৰিবা অমদি গাক্ৰৌ পীৱিৰিবা নুশিঙৰবা ইৱেচা কয়াদগী হোংনজমা লমদমসিগী মীওই অয়াৰা “শিম মণিপুৰ কুম্ভাৰ্ভেনস ওফ পেদি লেন্‌মাক্ৰ এন্ট ২০১৪” কৱিনো এন্ট অসি লমদম অসিদা এন্টই ইমপ্ৰিমেণ্ট তৌবা কৰিগী অসুকী মতিক মণিপুৰী হৌখিবা হায়বসি খঙনৱে। অদুৰু ওইনমক না তানা তানা তামিৱদনা, খঙনা খঙনা খঙশিৱদনা মশা মশাগী অপাৰ্বা কাৱদবা য়েংদুনা মীওই কয়াদা তম্পাক্ৰী মফম কয়াদা লৈৰিবা লৌ উনবিৰা লৌফম কয়াদা লৈনবা, য়ুম, ফুল, শৌ মিল, চেঙোনা, লাইশঙ অমদি অইত অইত কসত্ৰন কয়াদা লেগ্না লৈতনা চখনৱি অমদি চখনবা শেম শানৱি। ফিতম অসিদা লুপ অসিনা অসিগুলা থৌওং কয়াদা অসি থিংনবা হোংনবদা হোংনাচদবা কয়াদা মায়োক্ৰি। অদুৰু ওইনমক লৌফমশিং কলহৌবগী কেমেপইনি হনবা লৈতনা চখৱি অমদি চখথিগনি। অদুবু হন্দক লৈডাক্ৰা লৌৱিক্ৰিবা ৰাৱেপ অসিনা থবক ওইনা পাঙথোকৰুৱদি কেমেপইনি অসিদা অটোবা অহোবা অমদি পুৱৰুগনি হায়বসিদি চেননা থাঙে। মৰমদি অসিগুলা পামদবা থবক থৌওংগি অসি থিংনবা হোংনবদা লৈডাক্ৰী মেথিৱিৰিগি মথৌ তাৱি অমদি মৰী লৈনবিৰা থবক শেনো অমসুং থৱায় য়াওদবা লৈডাক্ৰী মথিৱিৰিগি মথৌ তাৱি অমদি মৰী লৈনবিৰা থবকি শুগ্ৰণী স্মাৱ কিলোমিটাৰ ২২,০২৭ খঙৎ পাক চাউবা ষ্টেট অসিদা চাংগী শৰুক খাদোৱকগ্ৰগা লোমহৌৱিবা তম্পাক্ৰী শৰুক স্মাৱ কিলোমিটাৰ ২,২৩৮ মুক্ৰি। অমুক্ৰসু পোপুলেচন কুনা তাৱিবা তম্পাক্ৰী শৰুক সিদা পাং, তুৱেল য়াওনা পুন্মক খায়দোকগ্ৰগা লৌ উনবা লেমহৌৱিবা লৌবুকী শৰুক অসি তম্পাক্ৰী অপুনা লমগী চাদা ২০ মুক্ৰনি। অদুগা লৌ খুইদগী লুৱিবদি চাংগী লমশিংদা হৌ থাৰবা চানবা ৰাংপা মৰৱা পীক্ৰবা তম্পাক্ৰা লৈৰিবা লৌফমশিং অসিনা মণিপুৰদা লৈৰিবা লাক্ৰ ৩০ হেনবা মীয়ামসিগী পুক থলহনবা তাৱকপা অসিনি। অদুবু ফনা কয়াদা হোংনদুসু ষ্টেট অসিদা চহী অমদা ৩৫ টোন লাক্ৰ ১.৫ দণীনা ২

অশেংবা মৌ ওইনৱসি

ইকায় খুন্মজিৱা এদিটৰ,

কুমজা ২০১৪ দণী হৌদুনা লৌফমশিংদা শাজিৱিৰা য়ু-কে, অইত কসত্ৰনশিংগী মখতা এজন লৌৱগনি হায়বা খেঙলবসু খেঙনা হৌখিবা লৈবাকপোকপা নুমিতা সি এম, এন বিৱেন সিহনা লুচিবা ষ্টেট কেবিনেটনা হমা ৱিৱেৰ্কাৰ তৌদুনা লৌখিবা ৰাৱেপ লুপ অসিনা তৱান্না ওকই অমদি হন্দক লৌৱিবা লেন্‌মাক্ৰ দিজনস অসিনা মতম কয়াদগী লুপ অসিনা চখদুনা লাক্ৰিবা লৌফমশিং কনবাগী থবক থৌৱমশিং অসি পুনা য়াংনা মায় পাক্ৰবগী মায়কোৱোমদা চাঙশিনবা গুৱগনি হায়বসি চেননা থাঙে।

লুপ অসিগী থৌমশিং অমদি লুপ অসিগী থবক থৌৱমশিংদা শৌগংপিৰিবা অমদি গাক্ৰৌ পীৱিৰিবা নুশিঙৰবা ইৱেচা কয়াদগী হোংনজমা লমদমসিগী মীওই অয়াৰা “শিম মণিপুৰ কুম্ভাৰ্ভেনস ওফ পেদি লেন্‌মাক্ৰ এন্ট ২০১৪” কৱিনো এন্ট অসি লমদম অসিদা এন্টই ইমপ্ৰিমেণ্ট তৌবা কৰিগী অসুকী মতিক মণিপুৰী হৌখিবা হায়বসি খঙনৱে। অদুৰু ওইনমক না তানা তানা তামিৱদনা, খঙনা খঙনা খঙশিৱদনা মশা মশাগী অপাৰ্বা কাৱদবা য়েংদুনা মীওই কয়াদা তম্পাক্ৰী মফম কয়াদা লৈৰিবা লৌ উনবিৰা লৌফম কয়াদা লৈনবা, য়ুম, ফুল, শৌ মিল, চেঙোনা, লাইশঙ অমদি অইত অইত কসত্ৰন কয়াদা লেগ্না লৈতনা চখনৱি অমদি চখনবা শেম শানৱি। ফিতম অসিদা লুপ অসিনা অসিগুলা থৌওং কয়াদা অসি থিংনবা হোংনবদা হোংনাচদবা কয়াদা মায়োক্ৰি। অদুৰু ওইনমক লৌফমশিং কলহৌবগী কেমেপইনি হনবা লৈতনা চখৱি অমদি চখথিগনি। অদুবু হন্দক লৈডাক্ৰা লৌৱিক্ৰিবা ৰাৱেপ অসিনা থবক ওইনা পাঙথোকৰুৱদি কেমেপইনি অসিদা অটোবা অহোবা অমদি পুৱৰুগনি হায়বসিদি চেননা থাঙে। মৰমদি অসিগুলা পামদবা থবক থৌওংগি অসি থিংনবা হোংনবদা লৈডাক্ৰী মেথিৱিৰিগি মথৌ তাৱি অমদি মৰী লৈনবিৰা থবক শেনো অমসুং থৱায় য়াওদবা লৈডাক্ৰী মথিৱিৰিগি মথৌ তাৱি অমদি মৰী লৈনবিৰা থবকি শুগ্ৰণী স্মাৱ কিলোমিটাৰ ২২,০২৭ খঙৎ পাক চাউবা ষ্টেট অসিদা চাংগী শৰুক খাদোৱকগ্ৰগা লোমহৌৱিবা তম্পাক্ৰী শৰুক স্মাৱ কিলোমিটাৰ ২,২৩৮ মুক্ৰি। অমুক্ৰসু পোপুলেচন কুনা তাৱিবা তম্পাক্ৰী শৰুক সিদা পাং, তুৱেল য়াওনা পুন্মক খায়দোকগ্ৰগা লৌ উনবা লেমহৌৱিবা লৌবুকী শৰুক অসি তম্পাক্ৰী অপুনা লমগী চাদা ২০ মুক্ৰনি। অদুগা লৌ খুইদগী লুৱিবদি চাংগী লমশিংদা হৌ থাৰবা চানবা ৰাংপা মৰৱা পীক্ৰবা তম্পাক্ৰা লৈৰিবা লৌফমশিং অসিনা মণিপুৰদা লৈৰিবা লাক্ৰ ৩০ হেনবা মীয়ামসিগী পুক থলহনবা তাৱকপা অসিনি। অদুবু ফনা কয়াদা হোংনদুসু ষ্টেট অসিদা চহী অমদা ৩৫ টোন লাক্ৰ ১.৫ দণীনা ২